

CZU: 343.161:343.3/7

ABOLIREA RĂSPUNDERII JUDECĂTORULUI PENTRU INFRAȚIUNI PENALE ESTE EA ÎNSĂȘI O INFRAȚIUNE

Valeriu KUCIUK,
Dr în drept, Lector universitar

Autorul cercetează subiectul atragerii la răspundere a judecătorului care a comis o infracțiune penală – a pronunțat cu bună-știință o hotărâre judecătorească contrar legii. Autorul în urma investigației realizate concluzionează că judecătorul care a comis o infracțiune penală nu trebuie abolit de răspundere, or în caz contrar, vom obține o justiție selectivă, o justiție coruptă, o injustiție. De aceea, autorul conchide că abolirea răspunderii judecătorului pentru infracțiuni penale comise – este ea însăși o infracțiune.

Cuvintele-cheie: justiție, abolire de răspundere, răspunderea judecătorului.

ABOLATION OF THE JUDGE'S LIABILITY FOR PENAL OFFENSE IS A DELINQUENCY

Valeriu KUCIUK,
Phd, University Lecturer

The author investigates the subject of appealing to the judge who committed a penal offense - has knowingly pronounced a court decision against the law. The author following the investigation concludes that the judge who committed a penal offense should not be abolished, or else will be obtained a selective justice, a corrupt justice, an injustice. Therefore, the author concludes that the abolition of the judge's liability for penal offenses - is itself a crime.

Keywords: justice, abolition of liability, judge's responsibility.

Întroducere. În ultima perioadă de timp, având în vedere evenimentele din sectorul justiției, implicit opiniile expuse în cadrul Forumului „Reformarea justiției și combaterea corupției” din 23 iulie 2019, precum și discuțiile în rândul actorilor din domeniu, Ministerul Justiției a inițiat consultarea opiniei publice, solicitând tuturor celor interesați, societății civile, autorităților publice, partenerilor naționali și internaționali, să se pronunțe cu opinii argumentate în privința aspectelor legate de aplicarea prevederilor art.307 din Codul penal al Republicii Moldova [1].

În acest context, venim și noi cu o opinie legală la subiectul dat.

Așa, articolul 307 CP „Pronunțarea unei sentințe, decizii, încheierii sau hotărâri contrar legii”, prevede următoarele:

”(1) Pronunțarea cu bună-știință de către judecător a unei hotărâri, sentințe, decizii sau încheieri contrare legii se pedepsește cu amendă în sumă de la 650 la 1150 unități convenționale sau cu închisoare de până la 5 ani, în ambele cazuri

cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.

(2) Aceeași acțiune: a) legată de învinuirea de săvârșire a unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave; c) soldată cu urmări grave se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani”.

Considerațiuni generale

Ab initio necesită a constata, că însăși ideea de a exonera de răspundere penală persoanele care comit infracțiuni (fie ei și judecători), contravine dispozițiilor constituționale statuate în art.1 alin.(3), art.6 și 7, art.22, 24-54 și art.114-116 ale Constituției RM, dar și în sine constituie cerințe ilegale și frauduloase.

Judecătorul întruchipează legea prin hotărârile sale pe care le pronunță în numele legii. De aceea, la baza statului de drept consacrat de art.1 alin.(3) din Constituție, stă în primul rând principiul legalității,

or, ”nicio lege și niciun alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică” (art.7 din Constituție), iar respectarea legilor este obligatorie pentru toți (inclusiv judecători, care *servesc Legea*). Importanța principiului legalității presupune, așadar, respectarea necondiționată a dispozițiilor legale în vigoare, această exigență fiind impusă tuturor persoanelor, subiecți de drept.

Altfel, este de neacceptat trunchierea legislației prin abolirea pedepsei penale a judecătorului care pronunță cu bună-știință o hotărâre, sentință, decizie sau încheiere contrară legii. Și mai mult, dacă este comisă aceeași acțiune de pronunțare a unei hotărâri judecătorești contrare legii, legată de învinuirea de săvârșire a unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, în special, dacă infracțiunea respectivă este soldată cu urmări grave. În așa caz, considerăm că efectuarea unei astfel de ”justiție”, unde rămâne loc doar pentru intimul interes/convingere și libera/arbitrarea

interpretare a normelor de drept de către judecător, nu comportă în sine sensul propriu zis al cuvântului ”justiție”, și de aceea nici nu poate fi numită ”justiție”.

De aceea, în sensul subiectului cercetat supra, un loc separat ca importanță îl comportă noțiunea de ”justiție”, care înseamnă în primul rând echitate și/sau dreptate, dar și ansamblul legilor și al instanțelor judecătorești, sistemul de funcționare a acestor instanțe și principiile care guvernează atât activitatea lor cât și activitatea persoanelor care servesc justiția [2]. Or ideea de justiție în format enciclopedic, presupune egalitatea tuturor persoanelor fără niciun privilegiu, care nu se obține decât printr-un progres judecătoresc echidistant și o cercetare judecătorească amănunțită a situațiilor de fapt, în limitele drepturilor subiective și a obligațiilor corelative [3]

Așa, aplicarea principiului universal al echității, se caracterizează prin aprecierea justă din punct de vedere juridic, a fiecărui subiect de drept și acțiuni ale lui, având conotații profunde, inclusiv de *lato sensu* – care reprezintă *o virtute*. Totodată, într-un sens tehnico-juridic, ”justiția” reprezintă o funcție de *jurisdiction*, deci de aptitudine și autoritatea de a pronunța *dreptul* cu ocazia soluționării unei cauze. Și acest drept devine cominatoriu, adică realizat cu întreaga forță de impunere a statului.

În sfârșit, noțiunea de ”justiție” desemnează totalitatea instituțiilor juridice prin intermediul cărora se realizează atribuțiile puterii (autorității) judecătorești. În raport cu această aptitudine, ”justiția” reprezintă un serviciu public al statului, iar înfăptuirea ”justiției” este în competența exclusivă a statului, în virtutea prerogativelor ce decurg din suveranitatea națională. Anume cu această prerogativă exclusivă este abilitat judecătorul, care urmează să presteze serviciul public dat în anumite condiții de claritate,

predictibilitate, celeritate și responsabilitate.

Pornind de la cele expuse, judecătorul în soluționarea cauzei supuse judecării, trebuie în mod legal să asigure concomitent protecția drepturilor și intereselor subiectelor de drept participante la proces, urmând a judeca exclusiv în baza legii și în limita ei, ignorarea căreia ar conduce la ilegalitatea hotărârii și la responsabilizarea judecătorului. De aceea, judecătorul trebuie să ignore, cu desăvârșire, orice element străin procesului judiciar, înfăptuind justiția prin stricta respectare a dispozițiilor juridice cuprinse în normele de drept naționale și internaționale.

În sensurile expuse mai sus, anume judecătorul deține calitatea de garant al drepturilor fundamentale ale omului având rolul de apărător al valorilor sociale și având împuternicirea delegată de stat să le ocrotească. În virtutea acestor circumstanțe, „puterea” judecătorească este aceea, care permite ca declarațiile de drepturi și garanțiile constituționale proclamate, să poată deveni mai mult decât formulări teoretice și să aibă forță obligatorie pentru persoane și pentru autorități.

În sensul examinat *supra*, judecătorul, fiind titular al autorității judecătorești, este investit prin Constituție cu puterea de a judeca conform legii, asigurând apărarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor de orice vătămare, din care parte nu ar proveni, iar încercarea de a exclude norma art.307 CP, ar conduce la aplicarea puterii de a judeca, iar nerespectarea prevederilor legislației în vigoare ar deveni o normă de conduită cotidiană a judecătorului.

Prevederile constituționale în vigoare statuează [4], că în Republica Moldova ”Justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești”. Deci, potrivit Constituției, instanța judecătorească este unicul organ statal abilitat să înfăptuiască justiția. Și așa cum

a menționat Curtea Constituțională [5], „*formele de înfăptuire a justiției sunt judecarea de către instanțele judecătorești a tuturor cauzelor privind raporturile juridice civile, administrative și penale, precum și orice alte cauze pentru care legea nu stabilește o altă competență. /.../ Aceste instanțe judecătorești au împuterniciri diferite și înfăptuiesc justiția în forme procesuale diferite*”.

De aceea, reiterăm că funcția principală și exclusivă a instanțelor judecătorești este înfăptuirea justiției în numele legii. Or, legalitatea este cerința fundamentală, cerința-primă a activității instanțelor judecătorești.

De aici trasăm, că principiul legalității este acel principiu-cadru, care înglobează toate celelalte principii după care se desfășoară activitatea procesuală. Așa principiul legalității se manifestă prin mai multe caracteristici:

- constituirea prin lege a instanțelor judecătorești, a procuraturii, a organelor de urmărire penală, precum și desfășurarea activității acestora în componența și în limitele competenței stabilite de lege;
- pronunțarea hotărârilor judecătorești în numele legii;
- respectarea de către subiecții procesului judiciar a legii procesuale și a altor dispoziții legale;
- respectarea drepturilor procesuale ale justițiabililor și utilizarea în procedura judiciară numai a mijloacelor și metodelor admise de lege;

• organizarea controlului judiciar pentru asigurarea respectării întocmai a normelor materiale și procedurale sau a altor dispoziții legale.

Pornind de la cele expuse, respectarea legii de către instanța de judecată prezumă nu doar aplicarea justă a normelor de drept procesual, dar și caracterul legal al instanței judecătorești, independența ei, independența și imparțialitatea judecătorilor, dar și supunerea acestora în fața legii. Aceasta decurge și din

prevederile actelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Așa, Declarația Universală a Drepturilor Omului proclamă, că *”orice persoană are dreptul la un proces echitabil și public, în fața unui tribunal independent și imparțial pentru a hotărî asupra drepturilor și obligațiilor sale și asupra temeiniciei unei acuzații penale”* [6].

Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice la subiectul dat [7], statuează că *”toate persoanele sunt egale în fața instanțelor și că, în examinarea în cursul unei proceduri judiciare a unei acuzații penale sau a drepturilor și obligațiilor cu caracter civil, orice persoană are dreptul, într-un termen rezonabil, la un proces echitabil și public în fața unei instanțe competente, independente și imparțiale stabilite prin lege”*.

De asemenea, Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale [8], ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1298-XIII din 24.07.19974 [9] prevede, că *”orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa”*.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene, sintagma *”instituită de lege”* din art.6 al Convenției înseamnă a asigura *„ca organizarea judecătorească într-o societate democratică să nu depindă de discreția executivului, dar ca aceasta să fie reglementată printr-o lege care emană de la Parlament”* [10]. O instanță instituită de lege trebuie să îndeplinească o serie de condiții, precum independența membrilor săi și durata mandatului lor, imparțialitate și existența garanți-

ilor procedurale [11] (a se vedea *”Coëme and Others v. Belgium”*, § 99) [12].

Cu certitudine, că pentru a fi un tribunal, în sensul Convenției, un organism trebuie să aibă un rol jurisdicțional: *„El trebuie să soluționeze, în baza normelor de drept și la finalul unei proceduri organizate, orice chestiune ce ține de competența sa”*. El trebuie să aibă baze legale, să aplice reguli de drept conform unei proceduri stabilite anterior și să pronunțe decizii cu putere executorie.

Iar statuat în practica jurisdicțională constituțională existentă, *„instanțele judecătorești, care exercită puterea judecătorească și îndeplinesc justiția în numele legii /.../ au următoarele caracteristici: origine legală, permanentă; sunt organe cu jurisdicție obligatorie; aplică principiul contradictorialității și normele de drept”* [13].

Este de menționat deosebit, că întregul sistem de justiție (inclusiv și național al Republicii Moldova) se bazează pe încrederea publicului în legalitatea, responsabilitatea și independența instanțelor, în integritatea și imparțialitatea judecătorilor, în eficiența procedurilor aplicate. După cum a observat un judecător al Curții Supreme a Statelor Unite ale Americii *„autoritatea instanței /.../ ce nu ține în mână nici banii, nici sabia /.../ se bazează, în final, pe încrederea susținută a cetățenilor în judecata sa morală”* [14]. De aceea este esențial, ca fiecare judecător să onoreze funcția judiciară deținută de el ca fiind un mandat public și doar care numai el poate să mențină încrederea societății în sistemul judiciar.

Aprecieri juridice

Justiția se înfăptuiește în numele legii.

Reiterăm faptul, că legalitatea este de neconceput, dacă judecătorii și personalul ce contribuie la înfăptuirea justiției nu o respectă. Independența nu îndreptățește judecătorul să dea soluții greșite motiva-

te de intima sa convingere formată pe încălcarea legii.

Organele judecătorești și judecătorii activează în numele legii, aplică legea și se supun numai Constituției și legii. Iar înfăptuirea justiției în strictă conformitate cu legislația înseamnă că instanța de judecată desfășoară procesul judiciar în conformitate cu prevederile legii și soluționează cauzele în baza legii, nu creează prin hotărârile adoptate norme de drept noi, nu instituie drepturi subiective și obligațiuni în afara legii a persoanei.

În acest context, principiul legalității prezumă înfăptuirea justiției doar prin instanțele judecătorești indicate în Constituție și legile organice, și exclusiv, numai în baza legii.

Astfel puterea judecătorească se subordonează doar legii, iar cetățenii sunt egali în fața legii și a judecății. Alte caracteristici ale puterii judecătorești sunt: independența, exclusivitatea, plenitudinea, care la rândul său, își au originea în lege.

De fapt, funcția de bază a puterii judecătorești constă în apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor și societății, a statului de drept și a orânduirii constituționale a Republicii Moldova, în respectarea legalității și echității în cadrul aplicării legilor și a altor acte normative. Rolul crescând al instanțelor judecătorești în apărarea drepturilor și libertăților persoanei decurge din prevederile Titlului II al Constituției Republicii Moldova.

Potrivit Recomandării Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei Rec (2010)12 [15] - *”toate persoanele care au legătură cu un caz, inclusiv organismele publice sau reprezentanții lor, trebuie să se supună autorității judecătorului care acționează conform legii. Judecătorii trebuie să dispună de suficientă putere și să fie în măsură a și-o exercita în vederea îndeplinirii atribuțiilor stabilite prin lege și pentru a menține autoritatea lor și prestigiul instanței”* [16].

Astfel, înfăptuirea justiției reprezintă forma principală de realizare a puterii judecătorești și se exercită prin respectarea strictă a normelor de procedură reglementate de lege. Doar judecătorii sunt în drept să înfăptuiască justiția, fiind învestiți prin Constituție cu această atribuție, pe care ei o exercită în baza legii.

De aceea, purtătorii puterii judecătorești nu sunt în drept să delege în activitatea lor de la cerințele legislației în vigoare.

Așadar, principiile constituționale, dezvoltate în legislație, asigură exercitarea de către puterea judecătorească, în conformitate cu legislația în vigoare, a atribuțiilor ce-i revin: înfăptuirea justiției în condițiile legii, și numai a legii.

Criticele art.307 CP nu au nicio relevanță, deoarece în Republica Moldova legislația cu privire la sistemul judecătoresc se bazează pe prevederile Constituției, fapt care reclamă statul de drept, legalitate, asigurarea autonomiei organelor puterii judecătorești, independenței judecătorilor și a instanțelor judecătorești, protecției judiciare a omului și cetățeanului, și totodată, anume art.307 veghează corectitudinea și responsabilitatea judecătorului în cadrul exercitării corecte a funcțiilor sale.

Conform statuării art.114 din Constituție, art.26 alin.(1) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova prevede că, judecătorul judecă materialele și cauzele penale conform legii și propriei convingeri bazate pe probele cercetate obiectiv și deplin în procedura judiciară respectivă. Același lucru îl prevăd și articolele 19 și 20 alin. (2) din Codul de procedură civilă, cu referire la cauzele civile. De aceea, reieșind din norma de drept națională și internațională expusă mai sus, menționăm, că este de datorita judecătorului de a emite hotărâri judecătorești strict în conformitate cu legislația în vigoare. Anume pentru a contracara faptele prin care judecătorul ar pronunța sentințe, în-

cheieri sau hotărâri contrare legii, în articolul 307 din Codul penal al Republicii Moldova se regăsesc normele care transpun răspunderea penală a judecătorului pentru asemenea acțiuni.

Referitor la independența judecătorului, dar nu față de lege

Este de menționat că, Constituția Republicii Moldova reglementează ordinea de drept, asigurând: separarea celor trei puteri (legislativă, executivă și judecătorească), organizarea și structurarea sistemului judiciar, statutul și independența judecătorului, principiile de organizare și atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii, etc.

Remarcăm că conceptul de *independență a justiției* este așezat în teoria separației puterilor de stat. Justiția, fiind unul dintre cei trei piloni fundamentali și egali ai puterii într-un stat democratic modern, presupune atât independență individuală, cât și instituțională.

Puterea judecătorească trebuie să fie independentă față de puterea legislativă și executivă pentru a-și putea îndeplini corespunzător legii îndatoririle pe care le are, fapt care implică libertate față de orice influență care poate fi exercitată de acesta, însă libertate în cadrul legii.

În aceiași ordine de idei enunțăm, că realizarea oricăror principii juridice, inclusiv al principiului de independență a magistratului, nu îndreptățește judecătorul să dea soluții greșite motivate de intima sa convingere, dar formată pe încălcarea legii.

Este important de menționat practica jurisdicției constituționale, și anume Hotărârea Curții Constituționale nr.23 din 25.07.2016 [17], unde în p.57, 58, 59, 60, 61, 62, 66, 67 și 68 Curtea a statuat că: „Independența puterii judecătorești este elementul-cheie în ceea ce privește garantarea drepturilor și libertăților omului în conformitate cu legea și, prin urmare, nu reprezintă un scop în sine. Această independență de-

rivă și din scopul de a asigura un proces echitabil, care impune instanțelor judecătorești condiția de a fi independente. De asemenea, independența sistemului judiciar în ansamblul său garantează independența individuală a judecătorilor. Aceasta trebuie să existe în raport cu societatea în general și cu părțile din orice litigiu asupra căruia judecătorii trebuie să se pronunțe. Independența judecătorilor nu este o prerogativă sau un privilegiu acordat în interesul personal al judecătorilor, ci este o garanție împotriva presiunilor exterioare în luarea deciziilor, fiind justificată de necesitatea de a permite judecătorilor să-și îndeplinească rolul lor de gardieni ai drepturilor și libertăților omului. Astfel, independența judecătorului este un aspect fundamental al statului de drept și garanția unui proces echitabil.

Curtea a menționat, că normele constituționale privind statutul judecătorului trasează aceleași exigențe și principii consfințite și în actele internaționale care reglementează statutul și drepturile judecătorilor, garanțiile independenței acestora, reieșind din importanța rolului justiției în apărarea statului de drept.

Cu referire la jurisprudența internațională

Potrivit *Principiilor de la Bangalore cu privire la conduita judiciară*, „Judecătorul trebuie să își exercite funcția judiciară în mod independent, pe baza propriei aprecieri a faptelor și în concordanță cu spiritul legii, fără influențe externe, sugestii, presiuni, amenințări și fără vreun amestec, direct sau indirect, indiferent de la cine ar proveni și sub ce motiv”[18].

De asemenea, în Recomandarea CM/Rec (2010)12 a Comitetului Miniștrilor către statele membre cu privire la judecători: independența, eficiența și responsabilitățile, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a stabilit că „5. *Judecătorii trebuie să beneficieze de libertate neîngrădită de a soluționa în mod*

imparțial cauzele, în conformitate cu legea și cu propria apreciere a faptelor.”

Aici putem aduce și practica CEDO, or cu referire la garanțiile unui proces echitabil, Curtea Europeană a stabilit că imparțialitatea judecătorului se apreciază atât conform unei abordări subiective, care ia în considerare convingerile personale sau interesele judecătorului într-o cauză, cât și conform unui test obiectiv, care stabilește dacă judecătorul a oferit garanții suficiente pentru a exclude vreo îndoială motivată din acest punct de vedere” [19].

Totodată, vom menționa și enunțările Comisiei de la Veneția în Avizul nr.689/2012 *privind imunitatea judecătorilor*, unde a menționat că: „7. *Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a elucidat două principii fundamentale în Recomandarea CM/Rec(2010)12:*

1. „*Nu poate fi antrenată răspunderea penală a unui judecător pentru modul de interpretare a legii, apreciere a faptelor sau evaluare a probelor, cu excepția cazurilor de rea-credință*” (parag. 68);

2. „*Atunci când nu exercită funcții judiciare, judecătorii sunt responsabili civil, penal sau administrativ ca și orice alt cetățean*” (parag.71)”.

De asemenea, în Avizul nr.3 Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni al Consiliului Europei (CCJE) sprijină regula, potrivit căreia „*Judecătorii care, în exercitarea mandatului său, comit fapte care ar fi considerate infracțiuni în orice circumstanțe (de exemplu acceptă mită) nu pot invoca imunitatea într-un proces penal ordinar*” (parag.52).

Cu referire la independența judecătorului și răspunderea acestuia pentru erorile judiciare, relevăm că Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului dezvoltată pe marginea noțiunii de „eroare judiciară”, menționată în art.3 din Protocolul nr.7 la Convenție, relevă faptul că aceasta este, ca regulă

generală, asociată materiei penale și decurge din ideea de eroare de fapt săvârșită de instanța care, fiind chemată să se pronunțe asupra temeiului unei acuzații penale, pronunță condamnarea unei persoane nevinovate. Referindu-se la noțiunea de „eroare judiciară”, instanța europeană a statuat că simpla considerare a faptului că investigația în cazul reclamantului era „incompletă și partinitoare” nu poate, prin ea însăși, în absența erorilor judiciare sau a unor încălcări serioase ale procedurilor judecătorești, a unor abuzuri de putere ori a unor erori evidente în aplicarea dreptului material sau a oricărui alt motiv important ce rezultă din interesul justiției, să indice prezența unei erori judiciare în procedura anterioară; de aceea, s-a statuat că ceea ce prevalează cu privire la eroarea judiciară comisă de către instanțele inferioare, adică a greșelilor din administrarea justiției, constă în imposibilitatea neutralizării sau corectării sale în alt fel [20].

Despre sancționarea judecătorilor

În corespundere cu articolul 116 alin.(6) din Constituție, sancționarea judecătorilor se face în conformitate cu legea, iar articolul 19 alin.(3) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr.544/1995 reglementează că, judecătorul nu poate fi tras la răspundere pentru opinia sa exprimată în înfăptuirea justiției și pentru hotărârea pronunțată dacă nu va fi stabilită, prin sentință definitivă, vinovăția lui de abuz criminal.

Totodată remarcăm, că pronunțarea cu bună știință de către judecător a actelor ilegale, constituie una dintre cele mai grave infracțiuni împotriva justiției, comise de către persoane cu funcții de răspundere din sistemul judiciar.

Infracțiunea dată reprezintă un gen aparte al abuzurilor de serviciu, clasat într-o categorie distinctă după caracteristicile subiectului și obiectului speciale ale infracțiunii. Infracțiunea perturbă funcționarea normală a organelor judiciare, subminează autoritatea puterii judiciare

în stat, încalcă drepturile și interesele legitime ale cetățenilor, care sunt părți într-un proces civil, de asemenea inculpați și alți participanți în cadrul procesului penal - de exemplu, victime. Astfel, interesele justiției, împreună cu drepturile și interesele legitime ale cetățenilor sunt obiectul acestei infracțiuni.

Statul de drept este fundamentat pe supremația legii și organizat pe baza principiului separației puterilor în stat. Cetățenii trebuie să respecte legea, dar și autoritățile trebuie să o facă, iar funcționarea acestui sistem poate fi asigurat doar de o justiție independentă și imparțială (echidistantă) înfăptuită conform legii.

Curtea Europeană afirmă: „*Justice must not only be done, it must also be seen to be done*” (nu e suficient ca justiția să fie făcută, ci trebuie ca acest lucru să se șivadă). Așadar, nu este suficient să existe garanții legislative pentru independența și imparțialitatea justiției, ci însăși instanțele trebuie să inspire încredere justițiabililor. Judecătoria trebuie să conștientizeze rolul lor foarte important într-o societate democratică: acela de oameni mandatați de societate să protejeze drepturile și libertățile fundamentale ale omului și să reprime criminalitatea și delincvența.

Atenționăm că, în pct.54 din Avizul Comisiei de la Veneția *privind imunitatea judecătorilor* se menționează că, „*în timp ce garanțiile funcționale sunt necesare pentru a garanta independența judecătorească împotriva influenței externe nejustificate, imunitatea nu este largă. Independența justiției nu depinde de imunitatea largă și judecătorii ar trebui să răspundă pentru orice presupuse crime, având în vedere că procedurile efective de apărare, de atac și alte elemente ale statului de drept sunt la dispoziția lor deplină*”.

Concluzii

Justiția este piatra de temelie în societate, principala misiune a ei fiind asigurarea respectării legalității,

respectului față de Lege, asigurarea drepturilor omului și garantarea echității juridice.

Pentru ca justiția să-și realizeze această misiune este nevoie de încrederea societății în justiție. Din această perspectivă, cetățenii așteaptă ca judecătorii să-și desfășoare activitatea de judecată în mod cinstit, corect și imparțial, iar în cazul în care acesta încalcă Legea, el trebuie atras la răspundere conform normelor generale.

Remarcăm, că actualmente în pofida unor măsuri întreprinse pentru reformarea și consolidarea capacităților autorității judecătorești, justiția în Republica Moldova nu se bucură de încrederea dorită și există mari aparențe și premize de corupție. Aceste aparențe au fost remarcate în recomandările și pozițiile exprimate de organisme internaționale (Consiliul Europei, Comisia Europeană, OSCE), de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, de studii și cercetări efectuate de diverse instituții naționale și internaționale independente, inclusiv Comitetul Helsinki Moldova, Asociația Avocaților Americani și Departamentul de stat al SUA.

Desigur, că independența judecătorească este o condiție obligatorie pentru existența statului de drept și garanția fundamentală a unui proces echitabil, pentru buna funcționare a sistemului judecătorec. Precum prevăd Principiile de bază ale ONU cu privire la independența justiției [21], această independență urmează a fi asigurată de stat. Potrivit prevederilor constituționale [22] "*Justiția se înfăptuiește în numele legii.*", iar articolul 116 din Constituție statuează, că "*judecătorii... sunt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii*". Totodată, același articol 116 alin.(6) din Constituție prevede, că "*Sanționarea judecătorilor se face în conformitate cu legea*". Anume pornind de la această normă constituțională, statutul și activitatea judecătorului în Republica Moldova sunt stabilite în într-un set

întreg de acte legislative [23]. În așa mod, în temeiul prevederilor constituționale, cadrul legislativ respectiv a incorporat și dezvoltat principiile fundamentale privind independența și imparțialitatea judecătorului.

Totodată, conform redacției în vigoare a articolului 19 din Legea nr.544 *cu privire la statutul judecătorului*, inviolabilitatea judecătorului este garantată prin faptul că judecătorul nu poate fi tras la răspundere pentru opinia sa exprimată în înfăptuirea justiției și pentru hotărârea pronunțată, dacă nu va fi stabilită, prin sentință definitivă, vinovăția lui de abuz criminal.

Așa, urmărirea penală împotriva judecătorului poate fi pornită doar de către Procurorul General, cu acordul Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile Codului de procedură penală. *Doar în cazul săvârșirii de către judecător a infracțiunilor specificate la art.324 (corupere pasivă) și art.326 (trafic de influență) ale Codului penal al Republicii Moldova, acordul Consiliului Superior al Magistraturii pentru pornirea urmăririi penale nu este necesar.*

Menționăm, că judecătorul nu poate fi reținut, supus aducerii silite, arestat, percheziționat fără acordul Consiliului Superior al Magistraturii. Totodată, acordul Consiliului Superior al Magistraturii de asemenea nu este necesar în caz de infracțiune flagrantă și în cazul infracțiunilor specificate la art.324 și art. 326 ale Codului penal al Republicii Moldova.

Cu referire la articolul 307 din Codul penal "*Pronunțarea unei sentințe, decizii, încheierii sau hotărâri contrar legii*", este necesar de menționat două momente cheie,

1. *Pronunțarea cu bună-știință de către judecător a unei hotărâri, și*

2. *Pronunțarea unei hotărâri contrare legii.*

Remarcăm, că doar abordarea în cumul a acestor aspecte, poate conduce în final la pedepsirea judecă-

torului. De aceea este de menționat, că acest articol, articolul 307 Cod Penal, este ultimul bastion în calea coruperii fiecărui judecător în parte și a întregului sistem judecătorec, fiindcă este vorba de comiterea unei infracțiuni și despre necesitatea pedepsirii unui judecător care a săvârșit cu intenție această infracțiune, care poate fi una gravă, deosebit de gravă sau excepțional de gravă, și care poate fi soldată și cu urmări grave. Or această discuție pornită la serios de Ministerul Justiției, de parcă astăzi situația magistratului în Republica Moldova nu s-ar caracteriza printr-un «statut» deosebit, de parcă acest statut deosebit nu s-ar caracteriza cu numeroase beneficii și sarcini, care se pretind a avea scopul de a garanta libertatea exercitării mandatului de funcție și independența sa în pronunțarea hotărârilor judecătorești, protejându-l împotriva a careva presiuni care ar putea să-i compromită independența.

Considerând întemeiat, că astăzi în Republica Moldova, magistrații se bucură de toate garanțiile materiale și de protecție legală necesare, dorim să considerăm că regimul constituțional din Republica Moldova nu garantează și iresponsabilitatea judecătorului pentru a pronunța cu bună-știință hotărâri contrar legii. Or, dacă pornim de la Jurământul judecătorului expus în art.12 din Legea nr.544 cu privire la statutul judecătorului, textul ne spune "***Jur să respect Constituția și legile țării, drepturile și libertățile omului, să-mi îndeplinesc cu onoare, conștiință și fără părtinire atribuțiile ce-mi revin***". Clauze similare regăsim în art.15 alin.(1) lit c) și alin.(3) a aceleiași legi, care prevăd că "***Judecătorii sunt obligați: să respecte întocmai cerințele legii la înfăptuirea justiției și să asigure interpretarea și aplicarea uniformă a legislației***", iar "***Neîndeplinirea de către judecător a obligațiilor sale atrage răspunderea prevăzută de lege***".

De aceea, pornind de la art.114 al Constituției care statuează

că Justiția se înfăptuiește în numele Legii numai de instanțele judecătorești, atât Codul de procedură civilă (art. art. 19, 20, 130, etc) cât și Codul de procedură penală (art. art. 25, 26 și 101) prevăd că la înfăptuirea Justiției, judecătorii sunt independenți și se supun numai Legii, că judecătorul apreciază probele după intima convingere călăuzindu-se de Lege, că Justiția în cauzele penale se înfăptuiește în numele Legii, iar Judecătorii se supun numai Legii, că judecătorii judecă cauzele penale pe baza Legii, conform legii și propriei convingeri bazate pe probele cercetate în procedura judiciară respectivă, călăuzindu-se de Lege.

Astfel, nu putem înțelege dorința de a exclude din legislația penală art. 307, fiind clar că în acest caz hotărârea pronunțată de judecător se va pronunța de Judecător în numele legii, dar posibil că și contrar legii. Oare nu vom avea situația când abrogând art. 307 Cod Penal, vom stimula o Justiție cu responsabilitate social scăzută?

Doar este vorba nu despre o oarecare eroare de judecată, dar despre pronunțarea unei hotărâri judecătorești contrar Legii care are loc cu bună-știință.

A accepta faptul ca judecătorii nu pot raspunde pentru o infracțiune săvârșită în exercițiul funcției, pentru hotararile date cu bună-știință contrar legii în exercitarea atribuțiilor de serviciu, ar însemna sa creem un concept de imunitate falsă care ar excede prevederilor legale si constituționale.

În contextul sus expus, considerăm că nu rezultă existența unei explicații scuzabile privind hotărârea pronunțată cu bună-știință contrar legii, iar argumentele juridice folosite pentru promovarea excluderii din legislația penală națională a art. 307, sunt straine cauzei date și actului justiției, compromițându-l. Or, scoaterea de sub urmărire penală a magistraților de aceea că judecătorii se bucură de inamovibilitate și independență, conduce la ideea ca judecătorii nu pot fi trași la raspun-

dere pentru hotărârile pronunțate cu bună-știință contrar legii, chiar dacă acestea pot fi rezultatul unor infracțiuni de corupție săvârșite cu știința sau din culpă.

În literatura juridică și în doctrină s-a apreciat cert și expres, că oricare magistrat poate fi subiect activ al infracțiunii de abuz criminal. Pentru a angaja raspunderea penală a judecătorului, în cadrul anchetei sau a cercetării judecătorești trebuie dovedită buna-știința a judecătorului.

Pentru a se bucura de protecția legală în ce privește pronunțarea hotărârii, raționamentul juridic al magistratului trebuie să fie în concordanță cu principiile de drept care guvernează instituțiile de drept penal/civil sau de drept procesual penal/civil. Considerăm, că în situația în care magistratul distorsionează în mod vădit legea, dânsul nu mai poate beneficia de protecția conferită de aceasta.

Mai mult, în literatura de specialitate, s-a apreciat ca activitățile judiciare desfășurate de magistrat prin încălcarea gravă a normelor procesuale și printr-o interpretare vădit eronată a probelor, care conduc la pronunțarea unei hotărâri contrar legii, dar favorabile unei părți si, în mod corelativ, prejudicierea gravă a alteia, constituie de fapt elementul material al infracțiunii date.

Așa, că dacă rezultă clar ca magistratul cu bună-știință nu a fost interesat să pronunțe o hotărâre legală și temeinică și a urmărit pronunțarea unei hotărâri favorabile unei părți contrar legii, de ce acest magistrat nu trebuie să răspundă pentru faptele sale?

În opinia noastră este indubitabil, că în exercitarea atribuțiilor judiciare magistratul care interpretează în mod arbitrar și ilegal norma de drept, urmărind și fiind interesat să pronunțe o hotărâre ilegală și netemeinică, el trebuie să fie supus sancționării penale. Cu referire la acest aspect, avem în vedere și faptul că în parag. 61 al Raportului din 2010 privind independența sistemului judecătoresc, Comisia de la Ve-

neția a menționat, că *”judecătorii nu trebuie să se bucure de nicio formă de imunitate penală pentru infracțiunile comise în exercitarea funcțiilor lor: „Este indiscutabil că judecătorii trebuie să fie protejați de orice influență nejustificată din exterior. În acest scop, ei trebuie să beneficieze de imunitate funcțională (exclusiv funcțională) (imunitatea față de urmărirea penală pentru actele întreprinse în exercitarea funcțiilor lor, cu excepția infracțiunilor săvârșite cu rea-credință, de exemplu, luare de mită)”*.

Astfel, în mod clar și univoc în practica internațională domină o singură opinie - judecătorii ca și orice altă persoană, trebuie să fie pedepsiți pentru orice infracțiune comisă de ei, fie această infracțiune generală sau infracțiune specifică, legată de funcția de judecător, așa precum pronunțarea cu bună știință a unei hotărâri contrar legii în favoarea unei părți. Precum s-a exprimat Oleg Efrim, ex-ministrul Justiției: *”Judecătorii trebuie să aplice acele legi pe care le adoptă Parlamentul, pentru că în caz contrar ajungem la situația când judecătorii își fac legi, judecătorii urmăresc cum ele se execută și tot judecătorii obligă pe cineva să execute legea într-un fel anumit, ceea ce nu este corect. Legile se fac de Parlament, se execută de Guvern și executarea lor se asigură prin hotărâri judecătorești”* [24].

De asemenea necesită a ține cont de faptul că la sesizarea nr. 155g/2016a Curții Supreme de Justiție în care s-a solicitat Curții Constituționale exercitarea controlului constituționalității prevederilor art. 307 CP, Curtea Constituțională s-a expus asupra constituționalității și a necesității acestei norme de drept statuate din art. 307 CP, stipulând în hotărârea sa nr. 12 de la 28 martie 2017, că *„Independența judiciară nu este o prerogativă sau un privilegiu acordat în interesul propriu al judecătorului, ci este un principiu fundamental, un element esențial al oricărui stat democratic, o condiție prealabilă a statului*

